

СТАНОВИЩЕ

относно: процедура за защита на дисертационен труд на докторант Милен Митев Велушев, на тема **“Влияние на преките чуждестранни инвестиции за повишаване конкурентоспособността на българската икономика“** за придобиване на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8 Икономика (Политическа икономия)

от проф. д-р Стефан Христов Петранов, заемащ длъжността “професор” в Катедра Икономика на СУ “Св. Климент Охридски”, член на Научното жури.

1. Данни за дисертанта

Милен Велушев е зачислен като докторант на самостоятелна подготовка през юли 2012 година към Катедра Икономика при Стопанския факултет на СУ “Св. Климент Охридски”. Той има магистратура по икономика със специалност „Финанси“ от Университета за национално и световно стопанство, София и специализация по инвестиции, конструиране на инвестиционни портфейли и корпоративни финанси в Джорджтаун Юнивърсити, Вашингтон през 2001 година. От 2015 година заема академичната длъжност „асистент“ в Катедрата по Икономика при Стопанския факултет на СУ “Св. Климент Охридски”. Преди това е бил хоноруван асистент в Стопанския факултет на Лесотехническият Университет. Същевременно има и богата професионална практика с опит от Данъчната администрация и като консултант и синдик в частния сектор.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд се състои от заглавна страница, съдържание, предговор, две глави, заключение и библиография и четири приложения в общ обем от 210 страници. В приложенията са показани съответно видове договори с характер на ПЧИ, подробните данни от оценките на иконометричните модели, използвани в дисертационния труд, както и резултатите от тестовете за каузалност по Грейнджър за наличие на причинно-следствена връзка между ПЧИ и компонентите на БВП.

Изследването е илюстрирано с 24 графики и 25 таблици с основни резултати от анализа, който е проведен предположения труд. Списъкът на използваната литература съдържа

134 източника на български, руски и английски език. С тези реквизити разработката отговаря на изистванията на чл. 27, ал.2 от Правилника за прилагане на закона за развитие на академичния състав в Република България и на чл. 66, ал. 2 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски”.

Дисертационният труд е обсъден и насочен за защита от Катедра Икономика към Стопанския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ на 10.10.2015 година.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

Представеният дисертационен труд разглежда възможното влияние на ПЧИ върху конкурентоспособността на българската икономика на микро и мезо ниво. Тезата, която се издига е, че тенденцията е ПЧИ в България, като страна домакин, във все по-голяма степен да се ориентират към нетъргуеми сектори, където да се възползват от пазарните несъвършенства. Тук има ясно формулиран икономически проблем – как, чрез какви механизми ПЧИ в България влияят на конкурентоспособността и в каква степен те допринасят за нея? Какви следва да са мерките и политиките за привличане на ПЧИ в страната?

Целта и задачите на дисертационния труд са формулирани ясно в контекста на анализирания проблем. Дисертантът демонстрира отлично познаване на релевантната за темата икономическа литература. Това се вижда от обзора и анализа на различните теоретични постановки, които авторът представя в хода на изложението. За същото говори и дългият списък с използвана литература, предимно на английски език, включващ и много нови и актуални публикации. Това позволява на докторанта да осмисли и да систематизира съществуващите научни резултати, както и да интерпретира правилно резултатите от направеното изследване. Представената работа е добре структурирана, подходът е от общата теория, изложена в Първа Глава, към конкретното приложение и анализите на получените резултати чрез иконометрични модели във Втора Глава.

От съдържателна гледна точка авторът акцентира на разкриването на различната природа на ПЧИ, насочени към вътрешни и външни икономии от мащаба и ефективно

използване на производствените фактори от една страна и ПЧИ, ориентирани към нетъргуеми сектори, търсеци висока доходност и разчитащи на пазарни несъвършенства, от друга страна. Въз основа на такова разграничаване авторът анализира най-напред теоретично, а в последствие и чрез количествени показатели влиянието на ПЧИ в България за конкурентоспособността на националната икономика. Достига се до ценни резултати и изводи, както и до препоръки за политиките на привличане на чуждестранни инвестиции в страната.

Изложението е ясно и последователно, като дисертационният труд показва недвусмислено капацитета на автора да провежда самостоятелни изследвания. Изходните данните са подходящо подбрани и са цитирани източниците им. Техническият апарат е добре аргументиран и коректно използван. Като цяло предложеният труд има структура и съдържание, съответстващи на изискванията за монографично изследване. Той е в достатъчно голям обем и съдържа оригинални разработки на автора. Дисертацията е представена коректно чрез автореферата. С това считам, че тя отговаря на изискванията от чл. 66, ал. 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

4. Научни и научно-приложни приноси

Получените в дисертационния труд резултати са полезни както от теоретична гледна точка, така и практически за анализа на тенденциите на потоците от ПЧИ в България и като насоки и предложения за икономически политики. Приемам изложените в автореферата приноси и измежду тях бих открил следните:

В теоретичен план:

- Извеждането на количествен индикатор за ефективността на входящите ПЧИ от гледна точка на националната конкурентоспособност;
- Конструирването и оценяването на иконометричен модел, описващ връзката между ПЧИ и икономическия растеж.

В приложен план:

- Тестирането на евентуални причинно-следствени връзки между ПЧИ и отделните компоненти на БВП, при което се установява еднопосочна зависимост, а именно, че измененията на ПЧИ причиняват изменения в тези компоненти;

- Моделирането на връзката на ПЧИ с националната конкурентоспособност с включване на условията за международна търговия. Тестирането на модела показва липсата на статистически значимо влияние на ПЧИ в нетъргуемия сектор върху конкурентоспособността.

Приносите в дисертационния труд са резултат на приложение на съществуваща теория и методология, които са подходящо съобразени със специфичните характеристики на българската икономика. На тази база докторантът стига до разкриването на нови, неизследвани аспекти на потоците от ПЧИ в България, както и до формулиране на изводи и препоръки за управленската практика по отношение на политиките за привличане на ПЧИ. С това предложеният труд отговаря на изискванията на чл. 66, ал. 1 от Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“.

5. Публикации и участие в научни форуми

Основните резултати от дисертационния труд са апробирани в научната общност чрез различни научни форуми. В материалите по процедурата са представени пет самостоятелни работи на докторанта – четири на български език и една на английски език. Те са публикувани в три различни научни списания и един сборник с материали от международна конференция в Баня Лука.

6. Заключение и предложение

На базата на постигнатите резултати и изложените по-горе аргументи считам, че предложеният за защита дисертационен труд на Милен Митев Велушев **напълно отговаря на критериите и изискванията**, залегнали в Правилника за прилагане на Закона за развитие на академичния състав в Република България и в Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“. С настоящото становище изразявам моето **положително мнение** за присъждането на образователната и научна степен “доктор” на Милен Митев Велушев.

София, 14.01.2015 г.

ЧЛЕН НА НАУЧНОТО ЖУРИ:

(Проф. д-р Стефан Петранов)